

Trafikdage på Aalborg Universitet 2016

Udvidet resumé

Takst Sjælland 2016 – Et enkelt takstsystem øst for Storebælt

Af områdechef Analyser og Indtægter Peter Rosbak Juhl og centerchef Eskil Thuesen, Movia

Abstrakt

10 år efter kommunalreformen kom der endelig med udgangen af 2015 et grundlag for en harmonisering af taksterne i den kollektive trafik på Sjælland. Movia dækker Sjælland med nærliggende øer. Hvor der hidtil har været 4 forskellige sæt takster i Movias område, i hhv. hovedstaden, og i de tidligere Vestsjællands og Storstrøms amter samt særlige DSB-takster for rejser på tværs, bliver der nu indført enkle og gennemskuelige takster på Sjælland, baseret på tre hovedprodukter; enkeltbillet, rejsekort og periodekort.

Tredje gang er lykkens gang

Efter flere års forsøg lykkedes det lige før jul 2015 for Movia i samspil med Transport- og Bygningsministeriet at få en aftale med Metroselskabet og DSB om at forenkle og harmonisere taksterne i den kollektive trafik på Sjælland.

Movia, DSB og Metroselskabet tog tilbage i 2012 de første skridt til at indlede en reform af rejsekorttaksterne. På baggrund heraf udarbejdede Trafikstyrelsen i foråret 2013 rapporten "Et takstområde på Sjælland".

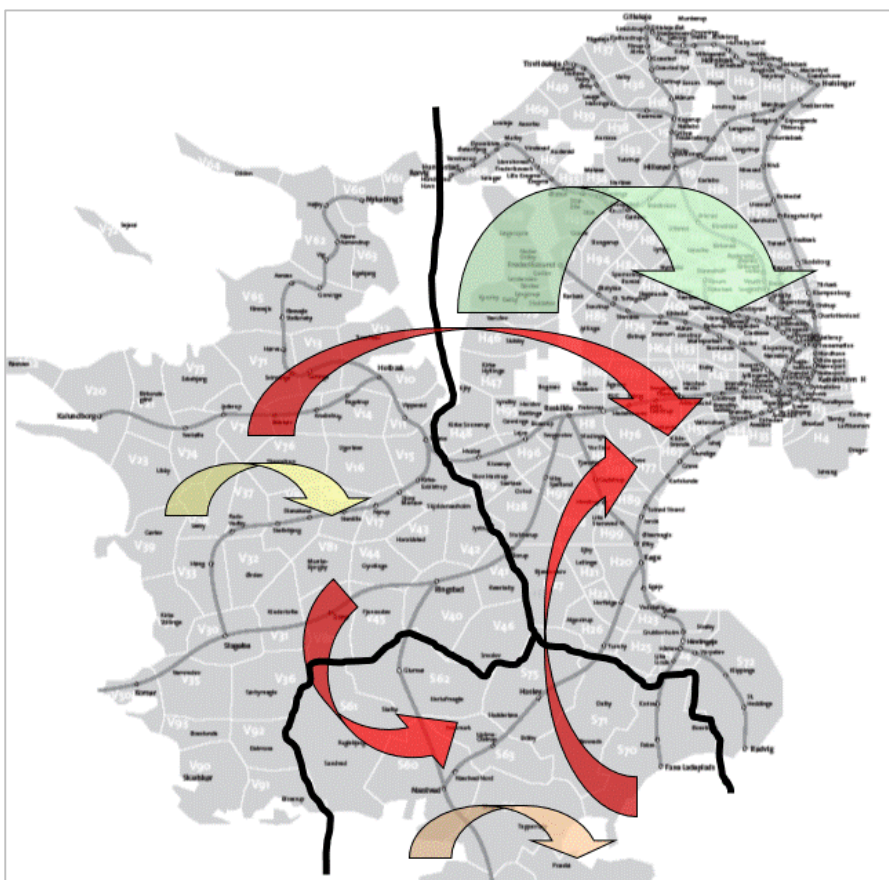
På baggrund af dette nedsatte ministeren i efteråret 2013 en arbejdsgruppe med deltagelse af trafiksselskaberne, og i foråret 2014 blev der fremlagt et forslag til harmoniserede takster på Sjælland, baseret på taksterne fra Hovedstadsområdet. Desværre kunne forslaget ikke samle støtte fra alle selskaber, hvorfor det faldt til jorden.

Rigsrevisionen tog den manglende takstharmonisering op til undersøgelse i 2015. Statsrevisorerne konkluderede i august 2015, at det var utilfredsstillende, at takstharmoniseringen ikke var gennemført, som trafiksselskabsloven foreskriver, og at taksterne var præget af en kompliceret rabatstruktur, ulogiske priser med pludselige prishop og uens priser for sammenlignelige rejser.

Tilsvarende kritiserede Forbrugerombudsmanden de uoverskuelige og uforståelige takster, ligesom Forbrugerrådet, DI og Dansk Erhverv kritiserede kompleksiteten i takstsystemet.

Kritikken havde baggrund i, at der på Sjælland er 3 takstområder og 4 takstsæt, som af historiske grunde er forskellige (se nedenstående figur).

Trafikdage på Aalborg Universitet 2016

Figur 1 Takstområder i dag er det tidligere HUR-område/Takstområde Hovedstaden (grønt), det tidligere Vestsjællands Trafikselskab/Takstområde Vest (gul), det tidligere Storstrøms Amts Trafikselskab/Takstområde Syd (orange) samt DSBs takstsæt (rød)

Forskellige takststrukturer, rabatprincipper, takstsætning for rejsekort og zoneprincipper i takstområderne resulterer i ulogiske priser, idet rejser på tværs af to takstområder prissættes helt anderledes end rejser inden for et takstområde. Passagererne undrer sig også over, at nogle gange er rejsekortet billigste alternativ, og andre gange er det ikke tilfældet. Den manglende sammenhæng er så meget desto mere uforståelig, fordi hele Sjælland trafikalt fungerer som ét stort pendlingsområde.

På baggrund af statsrevisorernes kritik, skrev Movias bestyrelsesformand i september 2015 til transportministeren og foreslog, at Movia satte sig i spidsen for et fornyet arbejde med en takstharmonisering på Sjælland. Transportministeren og trafikordførere bakkede op om initiativet, og arbejdet gik i gang. 17. december kunne Takst Sjælland '16 forelægges for ministeren og transportordførerne.

Implementeringsarbejdet gik i gang primo 2016. Arbejdet indledtes med en grundig it-mæssig gennemgang af selskabernes billetsystemer for at identificere nødvendige tilretninger for at de kan klare Takst Sjælland. Dette blev gennemført af et uvildigt konsulentfirma.

Trafikdage på Aalborg Universitet 2016

Takst Sjælland gennemføres ad to omgange. Første etape, der træder i kraft 15. januar 2017, omfatter hovedbillettyperne og vil have konsekvens for ca. 80 procent af alle rejser på Sjælland. I anden etape harmoniseres pensionisttaksterne, men først efter et grundigt analysearbejde og dialog med de relevante interesseorganisationer. Endelig findes der i 2. etape også en løsning for ungdomstaksterne og for kvalitetstillægget til Metroen. Kvalitetstillægget til Metroen er lovfastsat som en del af finansieringen af Metrocityringen og er tænkt som et tillæg på en krone på alle metrorejser. Det er således ikke som sådan en del af Takst Sjælland.

Principper for Takst Sjælland

Takst Sjælland bygger på tre hovedbilletprodukter: enkeltbilletten, rejsekort og periodekort, og at der skal være et (tilnærmet) fast prisforhold mellem billettyperne, således at rejsekort altid er billigere end enkeltbilletten, og at periodekort er bedste alternativ for de, der rejser mere end 26 gange om måneden i samme rejserelation. I Takst Sjælland er der kun ét takstområde og ens rejseregler for hele Sjælland, og alle billettyper kan bruges i bus, tog og metro.

Øvrige grundlæggende forudsætninger er, at så få kunder som mulig skal opleve mærkbare konsekvenser, og det skal være en løsning, der er provenuneutral for selskaberne.

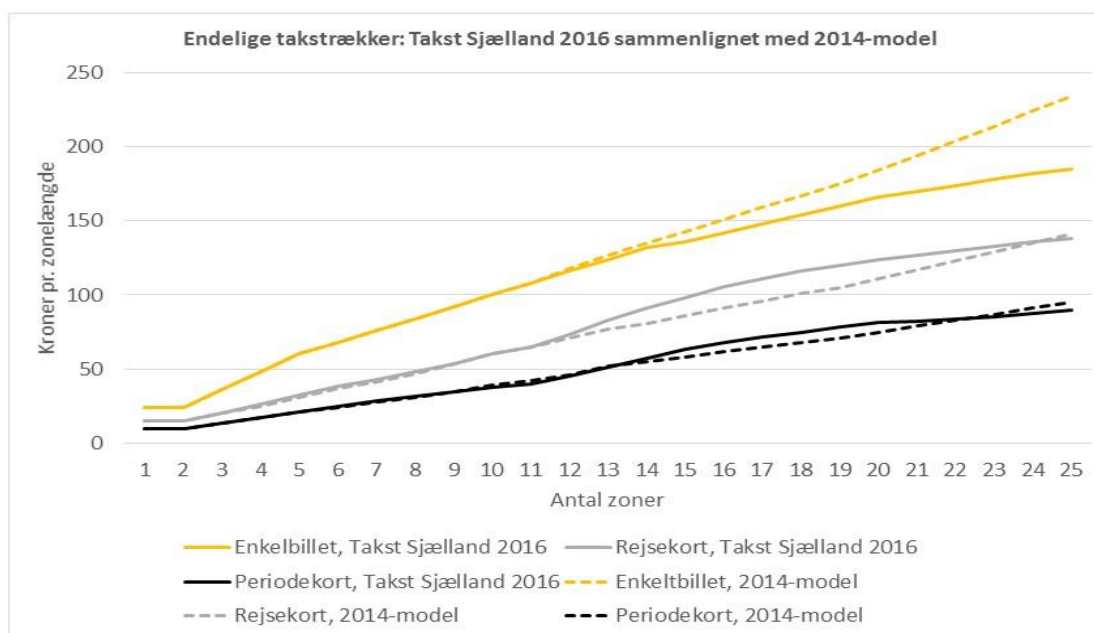
Principperne for hovedprodukterne er:

Enkeltbilletter udstedes som ringzonebillet (billetter gyldige til et antal zoner uden om den zone, hvor man påbegynder rejsen) til og med 8 zoner, dog kan de udstedes som relationsbilletter (fra en defineret afgangszonzone til en defineret ankomstzonzone) fra 4 zoner. Rejser på 9 og flere zoner udstedes altid som relationsbilletter.

Rejser med *Rejsekort* beregnes som zoneafstanden i fugleflugt, som det sker i dag (fugleflugt defineres i lige linje fra en afgangszonzone til en ankomstzonzone via check-ind og check-ud). I dag gælder off peak rabatten på 20 pct. uden for myldretiden ikke for rejser på tværs af takstområderne. Det ændres, så der nu gives off peak rabatter på rejser på hele Sjælland..

Periodekort til og med 8 zoner udstedes til at gælde de gennemkørte zoner (alle zoner, der gennemkøres på rejsen skal fremgå af periodekort), mens de udstedes som relationsperiodekort fra 9 zoner og derover.

Trafikdage på Aalborg Universitet 2016

For alle billettyper bortfalder det nuværende alle-zoners princip i Hovedstadsområdet og Vestsjælland, som betyder, at rejser inden for disse nuværende takstområder højst takseres til 9 zoner.

Konsekvenser for kunderne

Med de tilnærmelsesvis faste prisrelationer mellem de tre hovedbilletprodukter bliver det enklere for kunderne at orientere sig i den kollektive trafik og vælge den mest hensigtsmæssige billetform. Takst Sjælland vil give en tilskyndelse til Rejsekortets yderligere udbredelse, idet rejsekortet altid vil være billigere at anvende end enkeltbilletten. Den pris på 50 kroner, som det koster at få udstedt et personligt rejsekort, er hurtigt tjent ind, hvis man erstatter enkeltbilletten med rejsekort.

Periodekortet, som er et uhyre populært billetprodukt, opretholdes, og vil kunne tilbydes i såvel det kendte papformat som på rejsekort.

Dette betyder selvfølgelig ændrede priser, men kun i begrænset omfang. Kun 4 procent af alle rejser vil blive mere end 5 procent dyrere. Det svarer til 10 mio. rejser og omfatter blandt andet nuværende rejser på mere end 9 zoner inden for de gældende takstområder Movia H og Movia V, fordi alle zoners princippet falder bort samt stigning i korte rejsekort rejser i Movia V. Hertil kommer ca. en tredjedel af rejserne i Movia S, som navnlig på grund af zoneomlægning får en prisstigning på mere end 5 pct.

I det nuværende Movia S har taksterne per zone traditionelt været højere end på resten af Sjælland. Til gengæld har takstzonerne været større.

Trafikdage på Aalborg Universitet 2016

Med Takst Sjælland bliver prisen pr zone den samme på hele Sjælland – og dermed lavere indtægter end i dag. For at undgå provenutabet for Region Sjælland og kommunerne i Movia S, udvides antallet af takstzoner. Det betyder, at mange passagerer vil opleve prisændringer i.f.t. i dag, men i gennemsnit kommer passagererne til at betale det samme som nu.

Præsentationen vil anskueliggøre Takst Sjælland i form af konsekvenser for en række typiske rejserelationer.

Implementering af etape 1

Som nævnt er de eksisterende it-systemer til salg af kort og billetter blevet analyseret for at sikre, at de kan håndtere Takst Sjælland. På baggrund heraf er det besluttet, at Takst Sjælland træder i kraft 15. januar 2017.

Systemanalysen har vist, at enkeltbilletter, rejsekort samt periodekort indtil 8 zoner (zoneperiodekort) vil kunne udstedes til Takst Sjælland i de eksisterende salgskanaler.

Men lange periodekort (relationsperiodekort) vil ikke længere kunne udstedes eller fornys på de betjente salgssteder. Det drejer sig om 20 – 25.000 kunder i alt. Hovedparten er kunder, der i dag kører på allezoners-periodekort i Takstområde Hovedstaden samt kunder på DSBs takstsæt, jf. figur 1. Derfor indføres periodekort på rejsekort til efteråret, startende med kort til interne rejser i Takstområde Hovedstaden og Vest 1. oktober, der gradvist udvides i løbet af efteråret, så det er fuldt dækkende på hele Sjælland, når Takst Sjælland træder i kraft 15. januar 2017.

Udover klargøring af salgssystemerne forberedes en omfattende informations- og kommunikationsindsats samt uddannelse af salgspersonale på stationer og øvrige billetsalgssteder samt kundevendte medarbejdere og buschauffører.